

ВИКОРИСТАННЯ РІЗНИХ ВИДІВ ТА ФОРМ РОДУ *SALIX* L. У ДЕКОРАТИВНОМУ САДІВНИЦТВІ

БОНДАРЕНКО В. В., студент 31к-сп групи

БРОВДІ А. А., доктор філософії

Уманський національний університет садівництва

Вербви здавна використовуються у садово-парковому будівництві. Декоративність та невибагливість до умов культивування роблять їх бажаними елементами зеленого будівництва. Вербвами найчастіше озеленюють береги водойм та річок, створюють захисні смуги різного функціонального призначення, укріплюють схили тощо [1]. Останнім часом види роду *Salix* L. часто використовують для створення топів аріїв та живоплотів [2].

Види роду *Salix* L. характеризуються широкою екологічною пластичністю, різноманітністю життєвих форм. У природно-заповідних і наукових установах України широко представлені колекції видів роду *Salix* L. – салікарії [3-5].

Проектуючи салікарій варто дотримуватися систематичного, екологічного, фітотоценотичного та фізіономічного принципів за Л.І. Рубцовим [6].

Проектування салікаріїв вимагає врахування ряду особливостей. Ділянку під салікарій бажано вибирати на березі природної або штучної водойми. Оскільки більшість видів геліофіти, то повнота насаджень має бути зрідженою. Територію доцільно розбити сіткою звивистих доріжок на кілька секторів. Периметр ділянки можна обсадити вербовими живоплотами. Окремими секторами можна представити види, що застосовуються у лозоплетінні: *S. viminalis*, *S. purpurea*, *S. myrsinifolia*, *S. vinogradovii* та господарськоцінні види для отримання целюлози, дубильних і фармакологічних речовин *S. alba*, *S. fragilis*, *S. triandra*, *S. pentandra*, *S. caprea* і *S. cinerea*. Також варто виокремити групу енергетичних верб *S. ledeburiana* Trautv., *S. sebwerinii* та сорти шведської енергетичної верби 'Inger', 'Klara', 'Lisa', 'Stina'. Особливу групу становлять аркто-монтанні види верб, які можна представити в альпінарії у центрі ділянки: *S. reticulata*, *S. herbaceae*, *S. retusa*, *S. alpina*, *S. hastata*, *S. silesica*, *S. lapponum*, *S. rhaetica*, *S. Starkeana*. На болотистій заплаві ділянці можна висадити *S. myrtiloides*, *S. aurita*, *S. daphnoides*.

Декоративні інтродуценти доцільно розділити на куртини за ботаніко-географічним принципом: північноамериканські види - *S. lucida* Muhl., *S. pulhra* Cham., *S. longifolia* Muchl., *S. lanata* L.; сибірсько-далекосхідні види - *S. dasyclados* Wimm., *S. alata* Rar. ex Stschegl., *S. udensis* Trautv.; японо-китайські види - *S. babylonica* L., *S. matsudana* Koidz., *S. pierotii* Mig., *S. kangensis* Nakai, *S. tenuifolia* Turcz.; середньоазійські види - *S. capusii* Franch., *S. caspica* Pall. Родзинкою салікарію може стати ділянка

декоративних форм і культиварів *S. alba* 'Chermesina', 'Flame'; *S. banylonica* 'Crispa', 'Tortuosa', 'Ural'; *S. caprea* 'Curly Locsk', 'Kilmamock'; *S. eleagnus* 'Angustifolia', *S. gracilistyla* 'Melanostachys'; *S. integra* 'Flamingo', 'Hakuro-nashiki', 'Pendula'; *S. matsuda* 'Tortuosa'; *S. purpurea* 'Nana', 'Pendula'; *S repens* 'Nitida', *S. udensis* 'Sekka'.

Існує кілька способів створення вербових живоплотів. Живці розсаджують у окремі лунки або у єдину траншею.

Зробити вербову огорожа можна частоколом, розмістивши саджанці одним рядом, а у міру зростання закріплювати напрямок росту за допомогою фонові огорожі, поперечних прутів. В даному випадку витримується малий крок між живцями - всього 10-15 см (рис. 1).

Можна висадити сітчастий візерунок, якщо направляти рослини та переплітати відрослі частини. Більш оптимальний варіант малюнка хрест-навхрест з паркану (рис. 2).

Рис. 1. Розміщення саджанців у траншеї **Рис. 2. Сітчастий візерунок з верби**

Прути підбираються певного розміру. Найбільш оптимальним варіантом є матеріал товщиною 1-3 см і довжиною 1,5 м. Його товщина багато у чому зумовлена розмірами паркану. Чим він більший, тим товщі повинні бути пруті. Зрізання матеріалу здійснюється навскіс і обов'язково гострим ножем. Прути висушуються у невеликих пучках.

Перш ніж приступати до висадки живої огорожі, необхідно визначити тип ґрунту та підготувати його належним чином для успішного вирощування верби. З цією до ґрунту вносять добрива, регулюють ступінь його кислотності.

Саджанці рослини закріплюють за допомогою тканого полотна або мотузки до кілочків. Живці додаткового зміцнення не потребують. Якщо потрібно зробити певний рисунок, пророслі пагони відразу і у міру зростання поступово направляють у потрібному напрямку. За таких умов зелений паркан буде зростати відразу так, як потрібно. У перші кілька днів рослини часто та рясно поливають.

Для створення каркасу альтанки з верби потрібно посадити підготовлені гілки і регулярно зволожувати ґрунт. Спочатку слід зробити каркас з товстих

прутів, пов'язуючи їх по горизонталі більш тонкими, і направляючи по діагоналі кінці товстих прутів до купола альтанки. Таким чином, після того, як прутья каркаса засохнуть - вийде досить міцна конструкція. Далі готову конструкцію по зовнішньому периметру можна обсаджувати молодими гілками.

Оскільки верба дуже швидко зростає - її періодично підстригають. За альтанкою також потрібно проводити певний догляд. Не можна допускати сильного розростання гілок. Після того, як гілки заплетуть весь простір каркасу, зайві пагони краще обрізати, щоб не допустити їх рясного розростання. Будувати альтанку необхідно такої висоти, щоб була можливість дотягнутися до верхньої точки при обрізуванні. Обрізку краще робити, стоячи всередині намету.

У посушливі періоди необхідно поливати цей живий намет – верба любить вологу. Такий намет влітку створює затишний затінок, який не потрібно ховати від дощу і прибирати на зиму.

Список використаних джерел

1. Мазуренко Н.А., Маурер В.М. (2013). Поширення представників роду *Salix L.* в Україні та перспективи їх використання в озелененні. *Науковий вісник Національного університету біоресурсів і природокористування України*. (Вип. 187, № 1). С. 93-99.

2. Іщук Л.П., Іщук Г.П. (2017). Особливості формування топіаріїв з кулястих плакучих і приземистих видів і культиварів роду *Salix L.* *Актуальні проблеми озеленення населених місць: освіта, наука, виробництво, мистецтво формування ландшафту*: матеріали III Міжнародної науково-практичної конференції. Біла Церква. С. 64-66.2.

3. Іщук Л.П. (2014). Особливості створення експозиційних ділянок видів роду *Salix L.* у садах і парках. *Ландшафтна архітектура в ботанічних садах і дендропарках*: матеріали VI Міжнародної конференції. Ялта. С. 39.

4. Іщук Л.П. (2015). Перспективи розширення асортименту видів роду *Salix L.* для зеленого будівництва в Україні. *Охорона біорізноманіття та історико-культурної спадщини у ботанічних садах та дендропарках*: матеріали Міжнародної наукової конференції. Умань: «Сочінський». С. 59-62.

5. Ishchuk L.P., Maslovata S.A., Ishchuk G.P. (2018). Salikarij as a modern form of monosade willow (*Salix L.*) *Formation of urban geen areas*. (Вип. 1, № 15). Pp. 53-60.

6. Рубцов Л.І. (1977). Деревя і куші у ландшафтній архітектурі. Київ: Наукова думка.